

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7CdoR/5/2023
Identifikačné číslo spisu: 4321203074
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:4321203074.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci navrhovateľa Ing. C. E., bytom M., L. XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Danicou Sitárovou, Levice, Námestie hrdinov 13, proti oprávnenej Bc. B. E., bytom M., Zd. U. XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Ondrášikovou, Levice, Ul. F. Hečku 34/A, o zrušenie vyživovacej povinnosti, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 6Pc/34/2021, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 31. augusta 2022 sp. zn. 5CoP/33/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 9. februára 2022 č. k. 6Pc/34/2021-114 konanie o zaplatenie sumy 7.020,- eur zastavil (výrok I.) a zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa k oprávnenej určenu uznesením Okresného súdu Levice z 29. marca 2016 č.k. 11C/601/2015-61 počnúc dňom 17. augusta 2021 (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok III.).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd konštatoval, že navrhovateľ sa návrhom zo 17. augusta 2021 domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti k plnoletej dcére a vrátenia vyplateného výživného za obdobie od júla 2019 do augusta 2021 v celkovej výške 7.020 eur. Navrhovateľ poukázal na to, že do nadobudnutia plnoletosti dcéry platil na ňu výživné vo výške 192,52 eur k rukám jej matky. Po nadobudnutí plnoletosti podala oprávnená dňa 18. augusta 2015 ako študentka 4. ročníka Strednej zdravotníckej školy v Nitre v odbore ošetrovateľstvo - praktická sestra návrh na zvýšenie výživného z dôvodu plánovaného štúdia na vysokej škole, ktorému Okresný súd Levice uznesením z 29. marca 2016 sp. zn. 11C/601/2015 vyhovel a uložil navrhovateľovi povinnosť platiť výživné na oprávnenú vo výške 270,- eur mesačne. Navrhovateľ zdôraznil, že v nasledujúcom období už nemal žiadne informácie o štúdiu oprávnenej. Listom zo 7. júla 2021 oprávnená informovala navrhovateľa, že v júni 2019 ukončila bakalárske štúdium v odbore ošetrovateľstva na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre a rozhodla sa študovať medicínu, pričom od školského roku 2019 je študentkou na Slovenskej zdravotníckej univerzite

v Bratislave v odbore všeobecné lekárstvo. Navrhovateľ mal za to, že v období, kedy prebiehala zmena štúdia oprávnenej dochádzalo z jej strany k neoprávnenému poberaniu výživného. Zmenu štúdia oprávnená navrhovateľovi neoznámila, čím mu podľa jeho názoru zámerne znemožnila podanie návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti z dôvodu naznačenej zmeny pomerov. Navrhovateľ tiež tvrdil, že i keď s oprávnenu neboli v pravidelnom kontakte, v súvislosti s informovaním o zmene štúdia listom z 9. júla 2021 kontaktoval oprávnenu za účelom získania podrobnejších informácií o jej aktuálnom štúdiu, avšak odpoveď nedostal. Podľa názoru navrhovateľa oprávnená síce má právo vzdelávať sa, ale bez zneužívania dĺžky poberania výživného. V prípade oprávnenej sa jedná o zmenu študijných odborov a nie zvyšovanie kvalifikácie v predchádzajúcom odbore ošetrovateľstvo, pričom zákonnú povinnosť prispievať na výživu dieťaťa, kým nie je schopné sa samo živiť nemožno aplikovať neobmedzene aj vo vzťahu k tzv. večným študentom, ktorý menia opakovane štúdium alebo si po ukončení štúdia nehľadajú prácu, keďže by takáto vyživovacia povinnosť bola v rozpore s dobrými mravmi.

1.2. Prvoinštančný súd mal preukázané, že výživné zo strany navrhovateľa k oprávnenej bolo naposledy určené uznesením Okresného súdu Levice z 29. marca 2016 č. k. 11C/601/2015-61, ktorým súd schválil zmier uzavretý medzi účastníkmi tak, že navrhovateľ sa zaviazal prispievať na výživu oprávnenej sumou 270,- eur mesačne počnúc dňom 19. augusta 2015. Navrhovateľ výživné na oprávnenu pravidelne platil. Po ukončení štúdia oprávnenej na strednej zdravotníckej škole, táto nezískala dostatočný počet bodov na prijímacích skúškach na lekársku fakultu, pričom bola prijatá a začala študovať na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, fakulte sociálnych vied a zdravotníctva, na ktorej ukončila vysokoškolské štúdium prvého stupňa a dňa 3. júna 2019 získala diplom a titul „bakalár" v študijnom programe „7.4.1 ošetrovateľstvo". Podľa dodatku k diplomu č. G XXXXXX absolvent tohto študijného programu dokáže komplexne riešiť ošetrovateľské situácie v klinických a preventívnych odboroch zdravotnej starostlivosti v ambulantnej a ústavnej oblasti v štátnej i neštátnej sfére. Po skončení bakalárskeho štúdia, t. j. dňa 24. júna 2019, bola oprávnená preukázateľne prijatá na 6-ročné denné štúdium v študijnom programe všeobecné lekárstvo na Lekárskej fakulte Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave. Súd prvej inštancie nemohol prehliadnuť skutočnosť, že po skončení strednej školy si oprávnená podala prihlášku len na jednu lekársku fakultu odbor všeobecné lekárstvo a tri zdravotnícke odbory ošetrovateľstvo, no napriek tomu si opätovnú prihlášku na medicínu podala až v treťom ročníku štúdia ošetrovateľstva, ktoré úspešne ukončila.

1.3. Podľa súdu prvej inštancie je síce nepochybné, že štúdium ošetrovateľstva oprávnenej pomohlo k zvládnutiu prijímacích skúšok na medicínu, ale v tomto smere je nutné upriamiť pozornosť na argumentáciu navrhovateľa, že na prijatie na lekársku fakultu stačí ukončenie strednej školy s maturitou spolu so zvládnutím prijímacích skúšok. Preto ak oprávnená mala záujem študovať medicínu, mohla si prihlášku podať hneď nasledujúci rok a v prípade úspechu, nemusela ďalej študovať ošetrovateľstvo, keďže s poukazom na vyhlášku č. 244/2019 Z. z. Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ako aj listiny predložené navrhovateľom, označené ako „Sústava študijných odborov v SR", je zrejmé, že všeobecné lekárstvo a ošetrovateľstvo sú odlišné odbory, vyštudovaním ktorých sa nadobúdajú najmä rozdielne vedomosti či zručnosti. Vyštudovaním odboru ošetrovateľstva oprávnená preukázateľne získala vzdelanie a schopnosť na výkon povolania zdravotnej sestry a tým schopnosť sa sama živiť. Zároveň súdu prvej inštancie nepreukázala, že by mala s vyštudovaným vzdelaním problémy uplatniť sa na trhu práce, pričom ani netvrdila, že si v danom odbore prácu hľadala. V prípade potreby zvyšovania kvalifikácie oprávnená mohla pokračovať v magisterskom štúdiu v odbore ošetrovateľstvo, čo by vzhľadom na posudzovanú vec bolo považované za sústavnú prípravu na budúce povolanie.

1.4. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že oprávnená nadobudla možnosť a schopnosť samostatne sa živiť ukončením bakalárskeho štúdia v odbore ošetrovateľstvo, v ktorom mohla pokračovať na magisterskom štúdiu, ale túto možnosť nevyužila. Pričom len z dôvodu zmeny záujmu pracovať v inom odbore, nemožno zaťažiť vyživovacou povinnosťou rodiča až na obdobie deviatich rokov denného vysokoškolského štúdia, keď štandardná dĺžka je päť resp. šesť rokov, a preto podanému návrhu vyhovel.

2. Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd") rozsudkom z 31. augusta 2022 č. k. 5CoP/33/2022-155 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a III. zmenil tak, že návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti zamietol a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok I.). O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov

nemá nárok na ich náhradu (výrok II.).

2.1. Odvolací súd zdôraznil, že plnenie vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči oprávnenej nemožno odkazujúc na vykonané dokazovanie pred súdom prvej inštancie považovať za rozporné s § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZR“). Poukázal na to, že skutočnosť súvisiaca s nástupom oprávnenej na Slovenskú zdravotnícku univerzitu v Bratislave (odbor všeobecné lekárstvo) po úspešnom absolvovaní bakalárskeho štúdia na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre (odbor ošetrovateľstvo) nemôže mať za následok zánik vyživovacej povinnosti navrhovateľa. Rovnako ani neinformovanosť navrhovateľa o trvaní štúdia oprávnenu nemôže ovplyvniť plnenie vyživovacej povinnosti a nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi zameranými na pretrvávajúce vzťahy medzi navrhovateľom ako otcom a oprávnenu ako jeho dcérou.

2.2. Odvolací súd mal za to, že v konaní nebola preukázaná opakovaná zmena študijných odborov zapríčinená ľahkovážnym prístupom oprávnenej k danému štúdiu, či dokonca jej neschopnosťou vynaložiť určitú mieru úsilia pre dosiahnutie stanoveného študijného cieľa. Zároveň nebolo preukázané ani také správanie oprávnenej vo vzťahu k navrhovateľovi, z ktorého by bolo možné vyhodnotiť ako výslovne úmyselné, či v rozpore so zásadami slušnosti a morálky v spoločnosti, keďže je zrejmé, že prioritným cieľom oprávnenej bolo študovať medicínu, čo sa jej v konečnom dôsledku podarilo dosiahnuť až po absolvovaní bakalárskeho štúdia v odbore ošetrovateľstvo, pričom je tiež preukázané, že práve uvedené dosiahnuté štúdium jej dopomohlo k splneniu vytýčeného študijného cieľa spojeného s úspešným absolvovaním prijímacej skúšky na Lekársku fakultu Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave, odbor všeobecné lekárstvo.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP, žiadajúc, aby dovolací súd zrušil predmetný rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. V dovolaní namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu a s ním spojenú požiadavku predvídateľnosti rozhodnutia, ako aj porušenie princípu rovnosti postavenia strán v konaní. Zameral sa predovšetkým na zhrnutie podstatnej argumentácie odvolacieho súdu z napadnutého rozsudku, s ktorou sa nestotožnil, a na konštatovanie správnosti záverov súdu prvej inštancie, predstavujúce reakciu na tvrdenia, ktoré v konaní prezentoval ako i na predložené dôkazy na ich podporu.

3.2. Odvolací súd podľa dovolateľa nedostatočne odôvodnil trvanie vyživovacej povinnosti voči oprávnenej, ktoré nebolo podložené dôkazmi, čo spôsobilo arbitrárnosť jeho rozhodnutia. Vo vzťahu k namietanému porušeniu rovného postavenia účastníkov konania odvolaciu súdu vytykal prevzatie skutkových tvrdení oprávnenej bez vykonania ďalšieho dokazovania, na ktorých následne postavil svoju právnu argumentáciu, pričom sa na rozdiel od súdu prvej inštancie nezaoberal ním predloženými listinnými dôkazmi. Dovolateľ zastáva názor, že v priebehu konania dostatočne preukázal splnenie podmienok na zrušenie určenej mu vyživovacej povinnosti k oprávnenej.

4. Oprávnená vo vyjadrení k dovolaniu navrhovateľa navrhla dovolanie odmietnuť, alternatívne zamietnuť ako nedôvodné a zároveň žiadala priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%. Uviedla, že sa s dovolacími námietkami navrhovateľa nestotožňuje, zdôraznila, že trvanie vyživovacej povinnosti závisí od rozhodujúcich faktorov (vek, zdravotný stav, schopnosť zamestnať sa, či vykonávať danú prácu a pod.), ktoré sú spôsobilé vytvárať objektívne prekážky v schopnosti konkrétneho jedinca sa samostatne živiť. Lekársku fakultu nie je možné študovať externe popri práci, čo podporuje argumentáciu zameranú na potrebu trvania vyživovacej povinnosti voči nej zo strany navrhovateľa.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal účastník konania v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

6. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci výživného na plnoletú osobu. Konanie v tejto veci je od 1. júla 2016 upravené v zákone č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“). Vzájomný vzťah medzi CMP a zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v ustanoveniach § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach výživného plnoletých osôb; prípustnosť dovolania povinného bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávnosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1Cdo/345/2014, 2Cdo/43/2012, 3Cdo/98/2005, 4Cdo/344/2014,

5Cdo/101/2015, 6Cdo/292/2013, 7Cdo/500/2014, 8ECdo/259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/127/2012, 2Cdo/609/2015, 3Cdo/29/2016, 4Cdo/133/2015, 5Cdo/467/2014, 6Cdo/5/2014, 7Cdo/7/2016, 8Cdo/450/2015).

13. Podľa presvedčenia navrhovateľa je jeho mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. f/ CSP. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane/účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu okrem iného vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky správnejším a širším pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z početnej konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavy“), ako aj judikatúry najvyššieho súdu (porov. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 4Cdo/100/2018 a pod.).

14. Právo na spravodlivý proces je jasne koncipované ako samostatné subjektívne verejné právo každého jednotlivca voči štátu (súdu) ako povinnému subjektu na poskytnutie náležitej právnej ochrany v takom procese, ktorý maximálne garantuje spravodlivý výsledok (nie však priaznivý výsledok). Definovať toto základné právo je veľmi zložitá, lebo je jedným zo základných stavebných pilierov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy) a spravodlivej spoločnosti.

15. Porušením základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy či čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj situácia, kedy v hodnotení skutkových zistení chýba určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ ich strana sporu namietala, ale krajský súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, že by napr. dostatočným spôsobom odôvodnil ich irelevantnosť; pokiaľ krajský súd takto v prejednávanej veci postupoval, dopustil sa okrem iného aj svojvôle, zakázanej v čl. 2 ods. 2 ústavy.

16. Obdobne ako v skutkovej oblasti, i v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú podobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodovania, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež i zásadami spravodlivého procesu.

17. Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/7/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola sporovej strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

18. Dovolateľ namieta porušenie práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia a porušenie princípu rovného postavenia účastníkov konania.

19. Najvyšší súd vychádzajúc z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07), preskúmaním veci dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle § 220 CSP, navyše je plne zákonné a dovolací súd sa s jeho odôvodnením stotožňuje. Odvolací súd v rozsudku uviedol, čoho sa navrhovateľ ako osoba povinná platiť výživné v konaní domáhal, čo bolo predmetom odvolania, ktoré

skutočnosti mal za preukázané, akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil a ako vec právne posúdil. Odvolací súd v odôvodnení i keď nie obširne, ale jasne a výstižne zodpovedal podstatnú otázku, ktorou v prejednávanej veci zrušenia vyživovacej povinnosti, bola otázka posúdenia schopnosti plnoletej dcéry navrhovateľa samej sa živiť. Odvolací súd zastal názor, že ukončením bakalárskeho štúdia na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre (odbor ošetrovateľstvo) s následným nástupom na Slovenskú zdravotnícku Univerzitu v Bratislave (odbor všeobecné lekárstvo) oprávnenou na výživné, nemôže spôsobiť zánik vyživovacej povinnosti povinného na oprávnenú. Odvolací súd zdôraznil i to, že v konaní nebol preukázaný ľahkovážny prístup oprávnenej k štúdiu (opakovaná zmena študijných odborov), ani neschopnosť oprávnenej vynaložiť primeranú mieru úsilia pre dosiahnutie vytýčeného študijného cieľa, pričom správanie oprávnenej k povinnému navrhovateľovi nebolo možné hodnotiť ani ako rozporné so zásadami slušnosti a morálky v spoločnosti. Prioritným cieľom oprávnenej od ukončenia stredoškolského štúdia bolo stať sa lekárou, pričom absolvovanie bakalárskeho štúdia odboru ošetrovateľstva podľa odvolacieho súdu pomohlo oprávnenej pripraviť sa na štúdium medicíny, ktoré študijné odbory navzájom súvisia. Odvolací súd zhodnotil štúdium medicíny po predchádzajúcom absolvovaní trojročného štúdia ošetrovateľstva ako prípravu oprávnenej na budúce povolanie. Z napadnutého rozsudku možno vyčítať nosný dôvod zmeny napadnutého rozsudku prvoinštančného súdu, konkrétne odlišné posúdenie schopnosti oprávnenej samej sa živiť, z čoho potom vzišlo odlišné rozhodnutie, čo je ale z dôvodov napadnutého rozsudku zrejmé. Za zmätočnosťnú vadu v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka konania, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je právo účastníka konania, aby sa a všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Prípustným dôvodom dovolania preto ani nemôže byť nesúhlas účastníka s výsledkom sporu v jeho neprospech.

20. Dovolací súd v danej súvislosti pripomína, že rodičia sú zodpovední za všestranný rozvoj svojich detí a z toho tiež vyplýva, že sú povinní dbať o to, aby dieťa našlo zdroj svojej obživy práve v takom odbore, pre ktorý má schopnosti a nadanie a v ktorom sa môže náležite uplatniť. Je však vždy dôležité, aby sa súdy starostlivo zaoberali konkrétnymi okolnosťami každého prípadu a najmä účelnosťou tohto štúdia. Toto štúdium by totiž malo slúžiť na prehlbovanie predchádzajúceho vzdelania, na ktoré spravidla nadväzuje, resp. malo by viesť k lepším budúcim vyhladkam na získavanie prostriedkov pre svoje životné potreby prácou (porov. čl. 26 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd). Môže samozrejme nastať aj prípad, keď toto ďalšie štúdium na predchádzajúce štúdium priamo nadväzovať nebude, avšak z konkrétnych okolností bude zrejmé, že aj tak je potrebné preferovať záujem na zvýšení kvalifikácie dieťaťa, čo je práve daný prípad.

21. Ošetrovateľstvo pritom zjavne vychádza z úzkej spolupráce s medicínou, určite ide o odbory príbuzné, navzájom sa dopĺňajúce. Štúdium medicíny nadväzujúce na trojročné štúdium ošetrovateľstva preto nemožno považovať za samoučelné, ktoré štúdium nesie znaky sústavnosti a cieľavedomosti a vedie k lepším budúcim vyhladkam oprávnenej osoby na získanie prostriedkov pre životné potreby, preto vynakladané peňažné prostriedky rodičov dieťaťa na toto štúdium bezpochyby prispievajú k jeho osobnému rozvoju.

22. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

23. Pokiaľ dovolateľ podaným dovolaním brojil proti skutkovému stavu zistenému nižšími súdmi, ani namietaná okolnosť nedostatočne zisteného skutkového stavu v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný

skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak ani tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

24. Napokon dovolací súd nezistil ani porušenie princípu rovného postavenia účastníkov konania pred súdom.

25. Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti účastníkov civilného konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie účastníkov konania pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorýmkoľvek účastníkovi. Zásada rovnosti v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (m. m. PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tom ktorom prípade prebiehalo civilné konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (pozri napr. 3Cdo/321/2015, 3Cdo/888/2015, 3Cdo/156/2016, 3Cdo/90/2017).

26. V danom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy porušili zásadu rovnosti účastníkov. Súd prvej inštancie i odvolací súd vytvorili obom účastníkom rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam, ako aj rovnakú možnosť navrhovať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

27. Samotná skutočnosť, že dovolateľ bol v konaní neúspešný, nemôže samé osebe viesť k presvedčeniu, že v konaní bol znevýhodnený na úkor druhého účastníka, a tým došlo k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že výsledkom súdneho konania je autoritatívne rozhodnutie, podľa ktorého je v konaní, kde stoja proti sebe dva subjekty vždy jeden úspešný a druhý neúspešný. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bol účastník (navrhovateľ, i oprávnená) pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil práve s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

28. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie navrhovateľa podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.